

Roland Garrosfietsroute 15 km

Ontdek het Ingelmunsterse oorlogverleden met de fiets!

Deze route neemt de fietser mee langs een aantal markante plaatsen en getuigenissen uit de Eerste Wereldoorlog. Ingelmunster werd op 14 oktober 1914 ingenomen door het Duitse leger. Omwille van haar strategische ligging, net buiten de fronlinie, speelde de gemeente een belangrijke rol bij de opslag en het aanleveren van goederen en munitie. Daarnaast was Ingelmunster voor vele Duitse soldaten met verlof van het front, een geliefd ontspanningsoord. Gedurende 4 jaar werd de gemeente volledig ingepalmd door Duitse soldaten. Soms verbleven er tot 3000 soldaten en dit op een bevolking van 6500 inwoners. Opeisingen, inkwartieringen en bombardementen ontredde het volledige dorp. Wie zich niet strikt hield aan de richtlijnen, werd gevangen gezet in het kasteel. Dit overkwam ook Roland Garros.

1. Kasteel - Hoofdkwartier

Op 14 oktober 1914 nam hertog Albrecht von Württemberg, de bevelhebber van het Duitse leger in België, zijn intrek in Tielt. De stad was gedurende de oorlogsjaren het hoofdkwartier voor het IVde Duitse leger. In het kasteel van Ingelmunster werd de generale staf ondergebracht. Deze hoge militairen verbleven er tot kort voor de bevrijding. De baron en barones de Montblanc kregen een paar kamers toegewezen. Het leven op het kasteel viel best mee. Vanwege de opeisingen kon er goed gegeten en gedronken worden. Reeds op 19 oktober dobberden lege wijnflessen in de buitenwal van het kasteel tot zelfs in de vaart. De voorraad wijn was snel op en amper een maand later werden 2000 flessen uit de kelders van gemeentehuis gehaald. Op 13 januari 1915 kwam de hertog er met veel luister dineren en op 8 juli 1915 schouwde hij de parade van de 58ste divisie. In 1915 werd in het huis van Albert Vanooteghem (later gemeentehuis), die gevlucht was, een casino ingericht. Officieren en hoge gasten waren welkom: revues, concerten en muzikale optredens volgden elkaar op.

Casino

2. Stationsbuurt

Vier jaar lang hield de bezetter de bevolking in een vaste greep en maakte van het dorp een logistiek centrum voor materiaal en munitie met het station als draaischijf. Het station werd uitgebreid met rangeersporen en er verrezen barakken en opslagplaatsen. In de Stationsstraat, van het centrum tot het station, was het altijd een drukte van jewelste. Soldaten werden aan- en afgevoerd naar en van hun overnachtingplaats bij de plaatselijke bevolking. De straat zelf werd door de Duitsers omgedoopt tot de Oorlogstrasse : de weg naar de oorlog en voor velen de weg naar de dood. Voor de gewone soldaat was het stationskwartier de uitgangsbuurt. Uiteraard speelden de bewoners daar gretig op in. Zeer snel werden alle huizen bij het stationsplein café of hotel. De uitgangsbuurt rond het station was spoedig te klein waardoor deze zich uitbreidde naar de Izegemstraat tot aan de Ketenstraat. Omwille van de vele huisjes van plezier kreeg de straat de naam De Lepelstraat, wellicht alluderend naar de Reeperbahn, de bekendste straat in rosse buurt van Hamburg.

Stationsplein

3. Vliegplein Izegemstraat

Begin januari 1917 startte de aanleg van een vliegplein langs de Izegemstraat, dat zich uitstreckte tot aan de grens met Izegem. De plaatselijke bevolking werd gedwongen te helpen bij de aanleg. Alle jonge boompjes langs de grote baan werden gekapt en bewoners werden verplicht te verhuizen. Een eerste vliegerskorps arriveerde op 17 februari 1917. Op 9 april probeerden geallieerde bommenwerpers het vliegveld te vernietigen, echter zonder veel succes.

Ligging van het vliegveld in de Izegemstraat

4. Hoge Doorn

Op de hoogste punten van het dorp werden uitkijkposten geïnstalleerd om de vijandelijke vliegtuigen op te sporen en te beschieten. De molenkuip van de Doornmolen was daar één van. Molens waren tevens belangrijke herkenningpunten voor aanvallende vliegtuigen. Roland Garros, op weg naar zijn doelwit, nl. het station van Lendelede, moet er zeker over hebben gevlogen. Roland Garros was een bekend Frans piloot die als eerste de Middellandse Zee had overgevlogen. Voor zijn vliegtuig had hij een eigen ingenieus schietstelsel uitgedokterd waardoor hij de grote vrees van de Duitse vijand werd. Naar hem werd later het fameuze tenniscomplex te Parijs gedoopt.

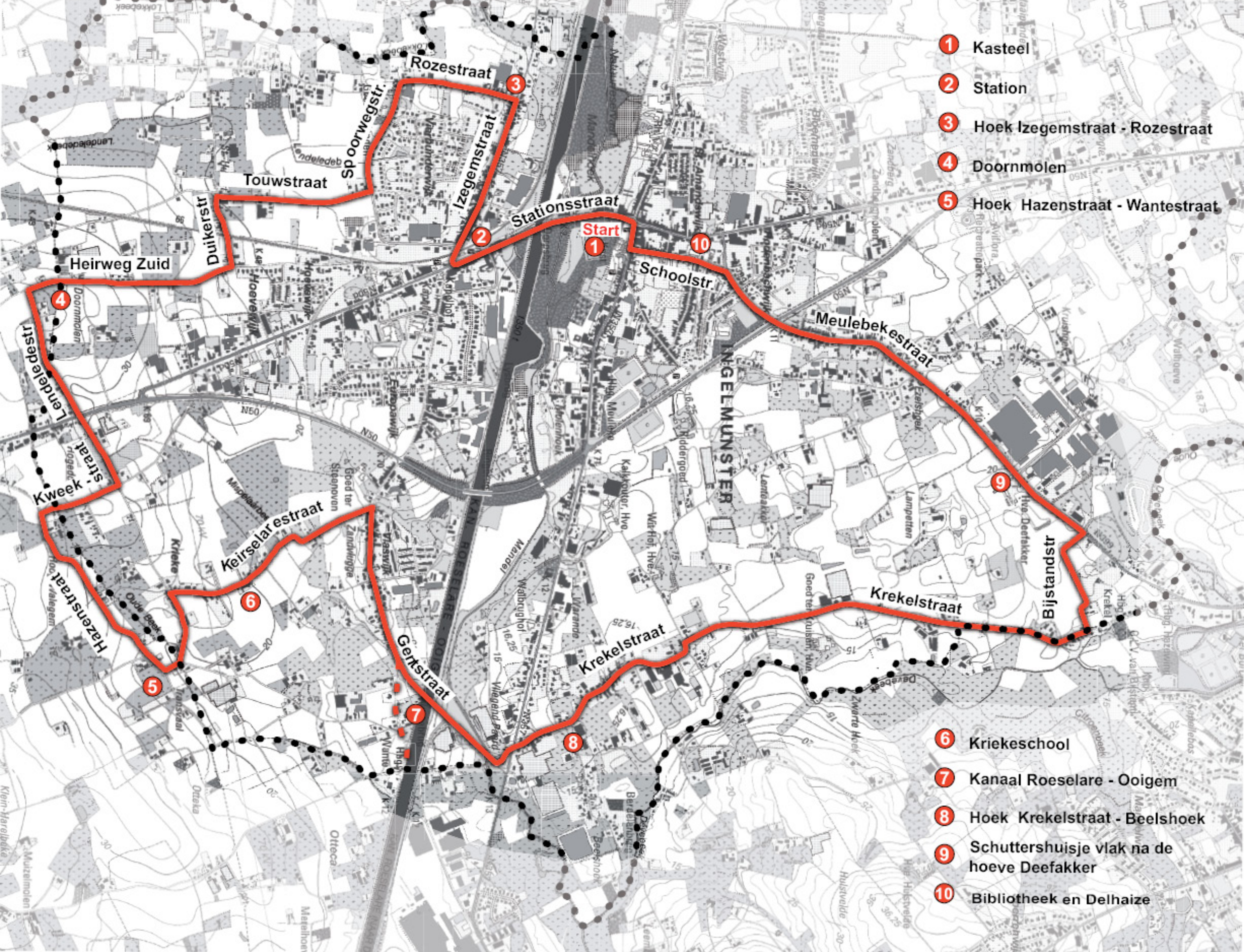
Doornmolen

5. Roland Garros neergestort

In Lendelede ontdekte Roland Garros op 18 april 1915 een militaire trein, komende van Ingelmunster. In duikvlucht viel hij de trein aan en wierp bommen uit die tussen de sporen terechtkwamen en grote kraters sloegen. Duits afweergeschut kwam in actie en beschoot het vliegtuig terwijl Garros zijn machine terug omhoog trok. Een kogel trof de brandstoftoevoer waardoor hij noodgedwongen moest landen. Hij vond een geschikte landingsplaats op een stuk weiland tussen de hoeve van Sylveer Maelfait en de Muizelmolen te Hulste. Omwille van de techniek aan boord poogde hij, samen met een aantal bewoners, zijn vliegtuig in brand te steken waarna hij zich verborg. De Duitsers waren echter snel ter plaatse en konden hem gevangen nemen omdat een vrouw uit de buurt hem verklikte. Hij werd opgesloten en later naar Duitsland overgebracht. Zijn vliegtuig werd in beslag genomen en afgevoerd naar Duitsland, waarbij zijn ontwerp gebruikt en verbeterd werd door Anthony Fokker. De Duitse luchtmacht wist daardoor enige tijd het luchtruim te beheersen.

Roland Garros in zijn mysterieuze vliegtuig

- 1 Kasteel
- 2 Station
- 3 Hoek Izegemstraat - Rozestraat
- 4 Doornmolen
- 5 Hoek Hazenstraat - Wantestraat
- 6 Kriekeschool
- 7 Kanaal Roeselare - Ooigem
- 8 Hoek Krikelstraat - Beelshoek
- 9 Schuttershuisje vlak na de hoeve Deefakker
- 10 Bibliotheek en Delhaize

6. Kriekeschool

Na de zomer van 1914 werden de scholen omwille van de oorlogsdreiging niet heropend. Hoewel de komst van de Duitsers geen dramatische gevolgen voor het onderwijs had, zou het tot 14 december duren voor de kinderen terug naar school gingen. Het schoolleven ging zijn normale gang, tot op 17 augustus 1917 de Duitse overheid de klaslokalen van het klooster opeisten als ziekenzaal (lazaret) voor de gekwetste soldaten. Voor het onderwijs werd een oplossing gezocht : een groep kinderen konden in het Kriekeschooltje terecht. Na de winter, zodra er geen verwarming meer nodig was, werden lokalen dichterbij het centrum gezocht. Zo werden klassen ingericht in de parochiekerk, in de bidplaats van de graven de Mont-blanc, in een schoenfabriek, in een vlasfabriek, in een herberg en bij de smid Cyriel Duvivier. Zelfs de grafkapel op het kerkhof werd tot klaslokaal omgebouwd.

Kriekeschool

7. Wante, spoor en Kanaal

Ingelmunster was een draaischijf in de aanvoer van soldaten, goederen en munitie naar het front. De bevoorrading gebeurde zowel via het spoor als via het kanaal. Vanwege haar strategische rol werd bewaking langs het kanaal opgevoerd. De ophaalbrug aan De Wante werd dag en nacht door de Duitsers bewaakt. Bij de loskaai aan café "De Drie Bruggen", nu De Fagot, was het hard werken om de constante aanvoer van goederen voor het front meester te kunnen. Tussen de Groenstraat en de Doelstraat (op de huidige woonwijk) lag een werkkamp voor meestal Russische krijgsgevangenen. Ze woonden in "het pionierskamp", een opslagplaats van zand en keien, bereikbaar via de spoorweg Ingelmunster-Tielt die er voorbijkwam. Bij "De Hazekapel" en in Ingelmunster-bos waren 2 grote munitiearsenalen, beiden streng bewaakt door Duitse soldaten. De materialen werden aangevoerd via een speciaal daartoe aangelegde spoorlijn.

Ophaalbrug

8. Walbrugmolen

In 1914 draaiden nog 2 windmolens, nl. de kasteelmolen op De Molenhoek en de Walbrugmolen. Omdat windmolens konden worden gebruikt als doorgever van berichten (denk maar aan de verandering van vorm kleur van de zeilen) moesten deze door de bezetter worden stilgehouden. Molenaar Monteyne en zijn zoon die hun molen op de Molenhoek nog even deden draaien om meel te hebben, werden de 18de oktober 1914 prompt opgepakt en drie dagen vastgezet. Andere mogelijke overbrengers van berichten zoals duiven, werden vanaf 26 oktober 1914 verzameld en opgesloten. Iets meer dan 2700 duiven kwamen zo op de zolder van de tapijtweverij terecht. Aangezien ze daar onmogelijk konden blijven, werd op 28 november het bevel gegeven om ze los te laten en zoveel mogelijk neer te schieten.

Molen op Molenhoek

9. Vliegveld bij Lammertijs

In juni 1917 werd een tweede vliegveld langs de Meulebekestraat aangelegd. Op de kouter van hoeve Deefakker, waar nu het bedrijf Bekaert gevestigd is, werd een enorm plein klaargemaakt. Bij de wal aan de hoeve werd een schuilhuis voor de piloten gebouwd waarvan de resten er nu nog staan. Een eerste ploeg kwam er aan met negen grote en vier kleine vliegtuigen. Vliegpleinen waren een strategisch doelwit. Vanaf 1917 werden ze druk gebombardeerd door de geallieerden, waardoor heel wat bewoners gekwetst en zelfs gedood werden. De materiële schade was groot. Tijdens de nacht van 6 juli 1917 ging het er stevig aan toe. Vliegtuigen van de geallieerden vlogen constant over, terwijl ze met weinig succes bommen gooiden naar het vliegplein. De Duitsers gingen in het verweer en schoten terug. Dit oorverdovend gevecht teisterde het dorp gedurende een viertal uur.

Schuttershuis

10. De Boutte - Kerkhof (bij de bibliotheek)

De Duitsers legden beslag op de fabrieken om deze een geheel nieuwe functie te geven. Zo werd de weverij van De Bouttes (nu bibliotheek en Delhaize) een stalling voor paarden. Ze werd snel omgevormd tot herstelplaats van rollend materiaal met een uitgebreid en goed bewaakt depot. Vens' fabriek, langs de vaart, werd gebruikt als wasserij waar veel meisjes uit de gemeente verplicht te werk gesteld werden. Op 3 juni 1917 werden bommen geworpen naar de fabriek De Boutte: twee auto's en een barak werden vernield. De meeste bommen vielen in de omgeving. Op het kerkhof werden grote putten geslagen, graven vernield en een boom ontworteld. Bijna alle ramen in de buurt waren kapot. Gelukkig bleef het klooster-lazaret gespaard. Op 28 juli 1917 kwam het opnieuw tot een treffen boven het centrum. Er werden wel 30 bommen gegooid met doden en gewonden tot gevolg. Eén van de gekwetsten was brouwer Paul Van Honsebrouck. Tijdens de oorlogsjaren verloren ook de Duitsers manschappen. Zij werden begraven op het Duitse kerkhof, gelegen aan de Meulebekestraat, waar nu de Rodenbachwijk is.

Praaggraf

Bevrijding - oktober 1918

Op 14 oktober 1918 zetten de Belgische en Franse soldaten de aanval in. Ingelmunster was goed verdedigd en de Duitsers boden drie dagen sterk weerstand om te voorkomen dat de geallieerden de Mandel en vaart overstaken. De gemeente werd beschoten langs twee kanten. De mensen zochten heil in kelders. Nu was het echt oorlog. De avond van de 16de trokken Fransen Ingelmunster binnen onder een helse beschieting. Donderdag 17 oktober werd alles stil, de oorlog was voorbij. Ingelmunster betaalde een zware tol voor de bevrijding: er sneuvelden twaalf Belgische soldaten, tien Fransen en achttien burgers in vijf dagen. Zeven andere inwoners stierven tijdens de oorlogsjaren terwijl 33 mannen stierven aan het front. Op 29 september werd het monument op het kerkplein onthuld der nagedachtenis van alle Ingelmunsterse slachtoffers van de oorlog.

Bevrijdingsstoet

Met medewerking van de Heemkundige Kring 'Den Hert',
Vriendenkring '14-'18 en projectvereniging Terf
Dienst toerisme, Oostrozebekestraat 4, 8770 Ingelmunster, tel.
051/33.74.14

